Ч. 134 (13.373). Львів, субота 27. травня 1933. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німецькі скарги на Польщу.

ЖЕНЕВА, 24. V. ПАТ. Рада Союзу Народів займалася сьогодні рапортом Комітету правників у справі трьох петицій німецької меншини з польського Гор. Шлеська. Справа була вже на дневному порядку попередньої сесії Ради. Польська делегація станула на тому, що доки внутрішні судові інстанції не будуть вичерпані, Рада не може займатися тими петиціями. Тоді Рада передала справу Комітетові правників, який у своому рапорті висловив гадку, що поладнання справи внутрішніми інстанціями не є конечне, отже Рада може справу розглядати.

В дискусії польський делегат мін. Рачинський заявив, що не може прилучитися до арґументів Комітету правників, зазначуючи, що польський уряд стоїть дальше на свому становищі. Серед тих умовин польська делеґація здержиться від голосування над предложеним рапортом. До декларації Рачинського прилучилися делегати Франції й Чехословаччини, зазначуючи, що теж здержаться від голосування. Німецький делегат Келлер підтримував рішучо рапорт правників.

На одному з найближчих засідань Ради справоздавець зложить рапорт щодо меритум тих трьох петицій.

Ще одна заява проти „аншлюсу“.

Як повідомляють з Льондону, часопис „Івнінґ Стандарт“ оголосив розмову свого кореспондента Гокомба з австрійським канцлером Дольфусом. Канцлер заявив, що націонал-соціялістична небезпека вже минула. Він не боїться гітлеризму ні в Австрії, ні в Німеччині. Австрія хоче жити з Німеччиною в згоді та приязни, однак не стерпить ніяких замахів на свою поітлеризму ні в Австрії, ні в Німеччині. Австрія має зовсім інше виображіння про ґерманський ідеал, ніж Німеччина, хоча расово з нею споріднена. Дальше канцлер заявив, що зовсім не думає про привернення монархії в Австрії, ані про якусь диктатуру. Націонал-соціялісти не є австрійською політичною партією, але закордонною. Якби в Австрії націонал-соціялістична коаліція прийшла до влади, тоді справа „аншлюсу“ була би в трьох четвертинах рішена. Австрія хоче зберегти свою самостійність і незалежність, а уряд буде рішучо боронити її перед всякими замахами знутра чи іззовні. Вкінці Дольфус зазначив, що Австрія ніколи не ввійде в склад наддунайської митної унії разом з Малою Антантою та Угорщиною.

—o—

БІЛЬШОВИКИ ПРО ПАКТ 4-Х.

Московська „Правда“ у звязку з проектом пакту 4-х пише, що участь Франції в пакті доказує, що йому відібрали противерсайське вістря. На думку часописів пакт є ще одним документом, який до нічого не доводить і не обовязує. Ініціятором переговорів у справі пакту „Правда“ вважає Англію, яка хоче жертвувати інтересами деяких европейських держав, щоби вчасти заспокоїти апетит фашистівської Німеччини, а опісля звернути вістря пакту проти СРСР. Пакт 4-х це своєрідна й перфідна відповідь англ. імперіялістів на відручне письмо Рузвельта.

ДОВІРОЧНА НАРАДА НАД ЖИДІВСЬКИМ ЗАЖАЛЕННЯМ.

Неприхильне становище для жидів.

Ж. А. Т. повідомляє з Женеви, що Німеччина вистаралася у великих держав, що нарада над жидівською петицією відбудеться на довірочному засіданні Ради Л. Н., а не, як передтим плянували, на прилюдному. Політичні кола відносяться песимістично до петиції Бернгайма. Доля інших жид. петицій залежна від долі Бернгаймової петиції. Комітет 3-х схильний відложити дискусію над петиціями до червня. Англійська делеґація знову прихильна для Німеччини у звязку з пактом 4-х. Мін. Саймон, щоби не брати участи в жид. дискусії, покинув Женеву.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ЖИДИ БОРОНЯТЬСЯ ГРІШМИ.

В приняві 500 представників жидівських орґанізацій відбулося в Льондоні відкриття ратункової акції в користь німецьких жидів. Предсідником зборів був барон Ротшільд. Промовляло чотирьох референтів, з яких К. Маркс сказав зібраним, що ще цього тижня вплине на ратунковий фонд 100.000 фунтів, а напевно буде зібрана визначена на Англію квота 500.000 фунтів. Більша частина тих грошей буде вжита для жидів, видалених з Німеччини, решта на кольонізацію в Палестині.

—o—

ГРОЗЯТЬ ВИСТУПЛЕННЯМ ІЗ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЛЬОНДОН, 25. V. ПАТ. Англійська преса повідомляє із Женеви про протести Польщі та Малої Антанти у звязку з недалеким підписанням пакту 4-х. Часописи повідомляють, що Польща, Чехословаччина, Румунія та Югославія погрожують, що виступлять із Ліґи Націй, колиб цей пакт підписано.

—o—

ГОЛОДІВКА ГАНДІЯ.

З Бомбаю повідомляють: 24. ц. м., в пятнацятому дні своєї голодівки Ганді був такий знесилений, що перший раз не мав сили навіть підвестися, щоб обмитись. Всеж таки він духом бодрий та каже, що видержить голодівку до кінця.

КИТАЙСЬКИЙ НАПАД НА СТАЦІЮ.

З Москви повідомляють півурядово, що в ночі на 24. ц. м. відділ китайців, озброєний скорострілами, напав на стацію Ші-Шен-Чі східно-китайської залізничої лінії. Напасники опанували стацію і взяли в полон службовців радянських та манджурських громадян. Телефонічна злука зі стацією Пограничная і Харбіном перервана, залізничий шлях у кількох місцях перерваний, стаційні будинки спалені.

Радянська преса атакує японський уряд закидаючи йому, що японська і манджурська військова влада, хоча повідомлена про напад, нічого не зробила задля зліквідування нападу та запевнення безпеки.

—o—

„СВЕНТО ГУЦУЛЬЩИЗНИ“.

У Станиславові зорганізували поляки центральний комітет, що має кермувати всією акцією туристичної імпрези „Свенто Гуцульщизни“. Польські часописи передбачують, що на це свято, яке відбудеться 15., 16., 17. і 18. червня приїде около 20.000 осіб із усеї Польщі.

У воєвідськім уряді в Станиславові відбулося засідання воєвідського комітету імпрези. Приняли 6 головних шляхів: 1) з Кут до Косова, відки прогульки підуть у гори, 2) Коломия-Косів через Пістинь, 3) Коломия-Космач, 4) Косів-Жабє і 5, 6) шляхи в долину Пруту з Надвірної до Рафайлової та Ворохти.

—o—

ЗАБУДУВАННЯ СТРИЙСЬКИХ ГОРБІВ У ЛЬВОВІ.

Агенція „Всхуд“ повідомляє, що львівський маґістрат опрацював плян забудування ґрунтів на великому просторі між вул. Стрийською, Кадецькою школою, вул. Кадецькою та вул. Пелчинською. Цей ґрунт, неужиточні дебри, за десять літ мають зовсім забудувати. Цього року з весною почалися вже реґуляційні роботи. Щоби був доступ на цей терен, будують нову вулицю від Стрийської дороги перед Стрийським цвинтарем. Нова вулиця буде спадиста, йтиме серпентинами. Всі терени, що прилягають до тієї вулиці, вже парцелюють і ще цього року почнуть будувати домики-віллі. У звязку зі забудовуванням тих теренів зникне теж зовсім Стрийський цвинтар. Управа міста хоче в тій частині уладити парк і получити його евентуально тунелем попід Стрийською дорогою із Стрийським парком. Терени на стрийських горбах матимуть злуку також із Пелчинською вулицею менше більше в цьому місці, де підчас автомобільних перегонів ставлять трибуни для публики.

—o—

РЕКТОРОМ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ

вибраний на три роки проф. Антін Ломницький.

Перед Франковим святом.

Справа білетів на концерти.

Секретаріят Комітету будови нагробника Франкові повідомляє оцим усіх львівських громадян, які замовили білети на концерти в честь Франка, а які їх досі не викупили, що якщо їх не викуплять у пятницю, то в суботу Секретаріят ці білети розпродасть.

При цій нагоді Секретаріят комунікує, що в суботу по концерті в салі кіна „Атлянтік“ будуть чекати на учасників концерту трамваї всіх ліній до год. пів до 12 вночі.

Франкове свято і ППС.

Окр. ППС Львів у звязку з відслоненням памятника Івана Франка повідомляє:

З огляду на велику ролю, яку Іван Франко відіграв у визвольному русі працюючої кляси нашої дільниці, взиваємо робітничий загал і польських товаришів, щоби взяли якнайчисленнішу участь у цій чолобитній манифестації, прилучуючися до групи українських робітників.

—o—

СНІГ У КОСІВЩИНІ.

У середу 24. травня вполудне при температурі 8 степенів падав сніг, що покрив Косів і довколичні місцевости верствою грубою на 3—5 цм. Обсніжені дерева, вкриті вже листям і пуплішками цвіття, виглядали оригінально. Під впливом тепла сніг небаром стопився.

СНІГ У НАФТОВОМУ БАСЕЙНІ.

БОРИСЛАВ, 25. 5. ПАТ. Учора нічою впав сніг у гірських околицях дрогобицького повіту та покрив кількаміліметровою верствою поля й городи Східниці, Майдану, Кропивника й Рибника. Сніг лежав кілька годин, аж до дощу, який його стопив. Наслідком раптового обниження температури городовина в нафтовому басейні пропала. Листасті дерева досі не розвинулися.

ЗАКОПАНЕ, 24. 5. ПАТ. Усю минулу ніч і нинішній день при переходових вияснениях у горах і в Закопаному падав сніг. Він покрив не лише вершки, а й долішні частини гір, вкрив білою габою.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Зі середи на четвер перевела поліція серед членів ОУН ревізії та арештування. Польські джерела повідомляють, що згідно з непотвердженими вістками, найшли пальну зброю та пропаґандову бібулу. Називща 7 арештованих покищо держать у тайні.

ПРИСУД У РОЗПРАВІ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

ПЕРЕМИШЛЬ, 24. V. ПАТ. Перед окружним судом у Перемишлі ішла пять днів розправа проти 7 українців, обвинувачених у державній зраді з уст. 97. § 1 к. к.

Суд засудив Степана Сетчука на 6 літ, Василя Качмаря на 5 літ, Ярослава Полянського на 5 літ, Доротея Юрчака на 2 і пів року, Осипа Коропія на 3 роки, Андрія Стрихарського й Матвія Фіника по 2 і пів року тюрми.

Всі засуджені зголосили касацію.

О. ПЕТРИЦЬКИЙ НА ВОЛІ.

Парох Таврова (Бережанщина) о. Т. Б. Петрицький, якого 13. квітня ц. р. арештувала була поліція та відставила до вязниці при окружному суді в Бережанах, де проти нього вели слідство, вийшов 17. травня на волю.

САМОГУБСТВО В ПОЇЗДІ.

У поїзді, що їхав зі Львова до Ходорова застрілився варшавський горожанин Мойсей Бранцайм. У листі повідомив, щоби його поховали у Варшаві, а маму аби не повідомляли про самогубство, бо вона хоровита.

—o—

СПОРТ.

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Погонь — 22. п. п. 4:1 (1:1).

А-КЛЯСА.

Заповіджені змагання Лехія — Україна не відбулися з причини невідповідного грища.

Світезь — Ревера 4:1 (3:1); Гарбарня — Огніско 2:2 (0:1).

З мандрівки по західних окраїнах.

Наші оази. — Перлина. — Розмах творчої праці. — Відродження сусідніх сіл.

Нервово стукотить краківський поїзд по рейках на захід. В зал. переділі гамірлива дискусія. Це старі панни учительки й урядничка „браць“ зводять завзяті бої за і проти Горгоноої, аж шматочки летять з чисел „І. К. Ц.“ та їх улюбленого „Детектива“. Пригадуються вам закукурічені когути. Ось вже і Ясло. Ледви встигаєте вскочити до поїзду і вже мчитесь на північ, шляхом на Ряшів. У калейдоскопі вікна мигають поперед очі сірі загони піль і зелені латки ялиць, поперетикані срібними нитками річок і потічків. Ось уже Фриштак. Чепурненьке, невеличке місточко. Тепер уже цікаве хочби тому, що тут осів наш адвокат д-р Г. Ничка.

Що?... Мінарет?... Може магометани тут загніздились? Ні! Це костел, а побіч стрункий, високий мінарет.

Вже й Стрижів. Вискакуєте і мандруєте крізь місточко, побіч великого, лукового мосту, що його ще від війни дотепер не відбудували. Ще 16 км. і ви в **Бонарівці**, нашій оазі у ряшівському повіті. Кругом польське море. Вже довгі журавлі над криницями пригадують вам, що це українське село. Хоч невеличке, бо лише біля 170 господарств та бідненьке, проте це чи не найсвідоміше село на західно-українських землях у Польщі.

За очі хапає чепурненька палатка читальні „Просвіти“, що розмістилась по середині села. Збудована стилево, на основі пляну інжиніра-односельчанина Миколи Шуплата. Навіть велике місто величалось би такою палаткою. Входите на рундук і крізь ошклену до половини стіну оглядаєте гарне фоє, прикрашене ще й портретами Т. Шевченка й І. Франка та кольоровими картинами з нашого побуту. На порозі до салі знову задержуєтесь, бо ваша стать відбивається в жовто-вивоскованій підлозі. Очам своїм не вірите. Боїтесь ступити ногою. Двометрові вікна заслонені сторами. Думка думку гонить і ви бєтесь думками, чи ці люди не замандрували сюди з далекої Данії або Швайцарії?

А ось біля палатки пишається гарна шкілка овочевих деревець. Це місцевий Кружок „Сільського Господаря“ в цей спосіб поширює між селянами ідею інтенсифікації роздроблених карловатих господарств. В огородженім городці є біля 200 вже защіплених деревець, а крім того засіяно знову на двох грядках насіння на майбутні щіпки. Між грядками витоптані стежки, засіяні грядки прикриті гіллям. Лад і чистота немов в огородника.

Ваша радість зростає ще більше, коли довідуєтеся, що в селі істнують майже всі наші культурно-освітні та господарсько-кооперативні товариства, які прегарно розвиваються. Нема розєднання ні сварні, лише шляхотне суперництво в муравлиній, дрібній праці над культурно-освітнім і господарським розвоєм своїх односельчан. Тому успіхи праці товариств величаві.

При читальні істнує дута орхестра — єдина на західній Лемківщині. Крім читальні „Просвіта“ веде ще виховну працю між жіноцтвом та дівчатами Кружок „Союзу Українок“, а між молодю Т-во „Луг“, що його недавно засновано. Господарсько-споживча кооператива „Згода“ теж гарно розвиваєтся і тому основуало ще свою філію. Далі працює ще в селі районова молочарня та щаднично-кредитова кооператива „Ощадність“. Від квітня 1932 р. основано ще промислово-ремісничу і торговельну кооперативу „Рідна Школа“, яка обєднує біля 30 ремісників. Покищо працюють відділи: будівельний, який побудував біля 10 господарських і мешканевих будинків у Бонарівці, а тепер будує церковний дім у Чорноріках, де знайде своє приміщення школа і читальня. Столярський відділ викінчив нововибудовані доми та виробляє меблі для хатньої обстановки для доокличних селян. Відділи колодійський і ковальський збудували вже декілька возів. Масово на збут виробляє відділ каменярів камяні оселки до гострення кіс.

Так працює наше найсвідоміше село під умілим проводом свого пароха і декана о. Івана Клюфаса, який поєднав своє звання священика з обовязками ідейного громадянина-провідника та веде своє село далі до зміцнення національної свідомости і господарсько-кооперативного поступу.

З Бонарівки вїзджаєте в польське село Високе, а звідтіля крутою доріжкою до села **Опарівки**. Село це невеличке й убоге. Опарівка недавно пробудилась зі сну і тепер намагається йти шляхом розвитку Бонарівки. В селі гарна стилева церковця, недавно розмальована артистом Запоріжським. Крім того істнує читальня „Просвіти“, яка вибудувала за допомогою односельчан еміґрантів-американців гарний дім, де знайде приміщення теж кооператива.

На щастя, молоді неофіти мають гарного провідника, молодого й ідейного священика о. Кота, який горнеться до праці над піднесенням того села. Можна надіятися, що Опарівка піде у всьому за прикладом Бонарівки. **М. В.**

Блискучі перегони на „Авус“.

Теперішня Німеччина надає спортові ще більше значіння, ніж її попередники. Не дивлячись на „революцію“ та на силу певучих справ, уряд, місто Берлін і всі дотичні організації з небувалою врочистістю влаштували традиційні перегони самоходів на „Авус“ між Берліном і Ніколасовеї у неділю 21. травня.

Погода сприяла. Кілька сот тисяч глядачів зібралося по обох боках десятикільометрової дороги. Серед почесних гостей були всі крім Гінденбурга і Гітлера. Сотки брунатних штурмовиків допомагали поліції підтримувати лад. Прапори ріжних держав (Англія, Італія, Франція, Швеція, Швайцарія, Мадярщина і Німеччина) спростовували легенду про „ізоляцію“.. Замісць чорно-червоно-золотого прапору Ваймарської Республики, повівали серед „чужинців“ чорно-біло-червоний і червоний з чорним крестом з гаками на білому фоні...

Зрозуміло, що саме в цьому році кожний німець благав долю, аби вона принесла перемогу німецьким автам і німецьким аматунам. Одначе так не сталося. У малих перегонах (10 кругів, коло 200 клм.) вийшов у завзятій борні француз Вайрон на Бугатті перед німцем Бурггалером також на Бугатті. Для малих самоходів (до 1750 літрів) обоє дали небувалу досі на „Авус“ швидкість понад 150 клм. на годину. Хоч і засмутилися глядачі першою невдачею Німеччини, всеж по лицарськи, спокійно вислухали стоячи „Марсельєзу“, коли штурмовики Гітлера врочисто підносили вгору трикольор Франції...

Напруження зросло з початком великих перегонів (15 кругів коло 300 клм). Проти теперішнього переможця молодого німця Манфреда фон Бравхіча, на Мерцедесі виступило кілька найсильніших чужинців. Уже після першого кругу зникла надія на перемогу німця. Французький поляк граф Чайковський на Бугатті й італієць Варці на Бугатті з місця пішли двіста-кільометровим темпом. Бравхіч тримався близько, але в нього почалося лихо з шинами... Аж 5 разів мусів він міняти заднє праве колесо! Хоч переміна відбувалася кожного разу з блискавичною швидкістю протягом тільки 30 секунд, всеж він усе більше залишався позаду перших. Темпо підносилося понад 200 і з кожним кругом наближалося до 220. 13 кругів вів Чайковський. Варці „сидів на пятах“... У передостанньому крузі Варці випередив поляка. Той не хотів здатися і досяг понад 221 клм. Всеж італієць прийшов першим. Це було деяким заспокоєнням для глядачів. Замісць французького прапору знісся італійський. Замісць „Марсельєзи“ зазвучала „Джіованецца“ фашистів...

І хоч Бравхіч мусів у цьому році задовольнитися останнім шостим місцем, всеж він не понизив своєї країни. Кожного разу давав він і його машина максімум. Останнім, але невстрашимим лицарем-спортовцем залишив він у цьому році поле бою. *П. К.*

—o—

Американська підприємчивість.

Ледви появився проект през. Рузвельта пустити в рух фабрику нітратів в Мосл Шолс в Алабамі і розпочати звідтам великі зем. меліорації, а в Ню-Йорку вже заложено кілька бюр для продажі лотів в місточку Мосл Шолс, що повстає біля фабрики. Агенти говорять про великі пляни міста і про його будучність і продають лоти вже й по кілька тисяч долярів. Найдешевші будівельні парцелі можна дістати по 300 дол. З місцевости Мосл Шолс наспілив вісти, що там справді розпочалася на великі розміри спекуляція землею. Повстають щораз нові підприємства продажі землі і запоситься на такий рух, як перед кількома літами у Фльориді. А все в часі, коли люди нарікають на страшну нужду і недостачу гроша.

З концертової салі.

Академія в честь Пр. Д. Марії в гімназії СС. Василіянок.

Марійські дружини студенток вищих шкіл та учениць-інститутоќ гімназії СС. Василіянок улаштували в мин. неділю в авлі гімназії при вул. Длуґоша скромну, а проте дуже милу академію в честь Пр. Діви Марії. На програму її зложилися: промова Ірини Гладкої, продукції хору дружини („Похвала Марії“ Брамса і „Марійський гимн“ Кудрика), яким диригувала Галя Захаріясевич, фортепянове сольо (Бетовена: Соната оп. 13 і Шумана: „Ауфшвунг“) Олександри Гургулівної, сольоспів Роми Гумінілович (Бах-Ґуно: „Аве Марія“), деклямація Марії Тисович (А. Курдидик „Марії“) та рецитація Галі Захаріясевич (К. Матейківна „Акорди душі“). Всі точки були виконані бездоганно. Приємною несподіванкою була рецитація „Акордів душі“, твору дебютантки-студентки Матейківної, що був справжньою глибоко обдуманою і по мистецьки вложеною поезією в прозі. Публики повна саля; щирі її оплески були нагородою ініціяторам за їх працю та виконання програми.

(ак.)

Нові книжки й журнали.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ. Прага. Р. І., ч. 22, 23.
ЮНАЦЬКА ДУМКА. Львів, Р. І., ч. 1. за травень.
КАМЕНЯРІ. Львів, Р. II., ч. 5. за травень.
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД. Черніівці. Р. І., ч. 4. за травень.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло“. За редакцію відповідає Олександер Костик.